

רני ושמחי בת ציון גו'

ביאור בדרך אפשר

1 עֲשֵׂה הַקִּבְּה אֹתָם לְעִבְדִים, אֲמִיתִית הַבְּטוּל וְכַאמֹר שֶׁרָק
2 בִּיטוּל שָׁבַע עַל הָאָדָם מִלְּמַעְלָה הוּא בִּיטוּל אִמִּיתִי שֶׁלֹּא מוֹתִיר מִקּוֹם
3 לְמַעֲרֹבֹת שֶׁל הַמִּצִּיאוֹת הָאִשִּׁית שֶׁלוֹ.
4 וַיֵּשׁ לֹמֵר, דָּוָה שְׁמִבְּאָר בְּכֶמֶה מְקוֹמוֹת³⁰ בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת
5 דְּבַת הוּא בְּחִינַת מְקַבֵּל, דְּלִית
6 לִיָּה מִגְרָמִיָּה כָּלוּם, שְׁאִין לֵה
7 כְּלוּם מִשֶׁל עֲצֻמָּה וְהוּא רַק מְקַבֵּל
8 מֵה שְׁנוֹתָנִים לוֹ מְלַמְעֵלָה,
9 הַפְּנֹנָה בְּזָה הִיא, לַעֲנִיין הַמְּבוֹאֵר
10 כִּאֵן שְׁגַם הַבִּיטוּל דְּקִבְּלַת-עוֹל
11 שֶׁהָאָדָם מְקַבֵּל עַל עֲצֻמוֹ עוֹל מִלְּכוֹחַ
12 שְׁמַיִם וּמִבְּטֵל לְחֻלְטִין אֶת מִצִּיאוֹתוֹ
13 הוּא לֹא מְשַׁל עֲצֻמוֹ לֹא בְּכוֹחוֹ
14 וְלֹלָא מַעֲרֹבֹת שֶׁל הַמִּצִּיאוֹת הָאִשִּׁית
15 שֶׁלֹּא אֲלֵא שְׁבַמְתַּן-תּוֹרָה בְּחַר
16 הַקִּבְּה בִּישְׂרָאֵל לְהִיּוֹת לוֹ
17 עִבְדִים כֵּן שֶׁבְּחִינַת "בְּתִי", גַּם
18 הַבִּיטוּל הוּא לֹא פְעוּלָה שֶׁל הָאָדָם אֲלֵא
19 הָאָדָם עֲצֻמוֹ "לִית לִיָּה מִגְרָמִיָּה כָּלוּם"
20 וְהוּא מְקַבֵּל אֶת הַבִּיטוּל מִלְּמַעְלָה.
21 וַיֵּשׁ לְקַשֵּׁר זֶה עִם הַמוּבָא
22 לְעִיל (בְּתַחֲלַת הַמְּאָמֵר)
23 מִ'תּוֹרָה אֹר' דְּבַת צִיּוֹן קֹאֵי
24 עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָן
25 הַגְּלוּת, בְּעוֹד שְׁבוּמָן הַבֵּית, כְּנֶסֶת
26 יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת "צִיּוֹן". וְאֵף שֶׁלְעִיל
27 הוֹסֵבֵר הַשְּׁדַבֵּר נוֹבֵעַ מַחֲסוּרִין בְּמַצְבֵּם
28 שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָן הַגְּלוּת לְעוֹמַת
29 מַצְבֵּם בְּזִמְנָן הַבֵּית, לְמַעֲשֵׂה זֶה מִבְּטָא
30 גַּם אֶת הַמַּעֲלָה וְהִתְרוּן שֶׁל "בְּתִי" כִּי
31 הַבִּיטוּל דְּ"בְּתִי" שֶׁהוּא כַּאמֹר
32 בִּיטוּל מוֹחֲלֵט מִתְּגַלָּה בְּעִיקָר
33 בְּהַעֲבֹדָה שְׁבַזְמָן הַגְּלוּת.
34 וְכִמְבוֹאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר³¹,

ביאור בדרך אפשר

35 דְּבַזְמָן הַגְּלוּת, וּבְפָרָט בְּדָרָא דְּעַקְבָּתָא דְּמִשְׁיָחָא, בְּדוֹר שֶׁל
36 עַקְבֹּת הַמִּשְׁיָח (קְרוֹב לַגְּלוּלָה) הַהַעֲלָמוֹת וְהַהֲסָתָרִים הַמוֹתְעִים
37 וּמְפֹרְעִים לְעִבּוּדֵי ה' הֵם גְּדוּלִים בְּמֵאָד, וַיִּשְׁנֵם הַהַעֲלָמוֹת
38 וְהַהֲסָתָרִים שֶׁהָאָדָם מִצַּד עֲצֻמוֹ (גַּם עַל-יְדֵי הַ'קִּבְּלַת עוֹל'
39 שְׁלוֹ שְׁמִקְבֵּל בְּרַצוֹנוֹ לְמֵרוֹת
40 שִׁישׁ בְּכֵן יִתְרוֹן לְגַבֵּי מַה שָׁבַע
41 מִלְּמַעְלָה, כִּי דַבֵּר שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה מִצַּד
42 עֲצֻמוֹ נִקְלֵט בּוֹ יוֹתֵר בְּפִנְיִמִיּוֹת, בְּכֹל
43 (זֹאת), בְּיֻזְן שֶׁהוּא מוֹגְבֵּל, אֵינִן
44 בִּיכְלָתוֹ לְהַתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם
45 בְּכוּחוֹת עֲצֻמוֹ שֶׁהֵם כּוּחוֹת מוֹגְבֵּלִים,
46 וְזֶה שִׁישְׂרָאֵל מִתְּגַבְּרִים גַּם
47 עַל הַהַעֲלָמוֹת וְהַהֲסָתָרִים אֲלֵה
48 לְמֵרוֹת שֶׁהֵם "גְּדוּלִים מֵאֹד" הוּא
49 לְפִי שֶׁהַבִּיטוּל דְּ'קִבְּלַת עוֹל'
50 שְׁלֵהֶם הוּא (לֹא מִצַּד
51 הַמִּצִּיאוֹת שְׁלֵהֶם וְלִכְּן אֵינְנו מְדוּר
52 וּמוֹגְבֵּל לְפִי גִדְרֵי הַמִּצִּיאוֹת שֶׁלֹּהֶם
53 אֲלֵא) מִצַּד הַאֲלָקוֹת, מְפַנֵּי
54 שֶׁהַקִּבְּה מְצִירוֹ בְּחַר בְּהֶם
55 לְהִיּוֹת לוֹ לְעִבְדִים, וְלִגְבֵי
56 הַאֲלָקוֹת אֵינִן הַגְּבֹלוֹת³² וְזוֹה
57 נוֹבֵעַ הַכּוֹחַ לְהַתְּגַבֵּר אֲפִילוֹ עַל מְנִיעוֹת
58 גְּדוּלוֹת מֵאֵד].
59 וְזֶהוּ הַטַּעַם הַפְּנִימִי לִכְךָ
60 שֶׁהַהֲפָטָרָה דְּשִׁבְתָּ פְּרָשַׁת
61 בְּהַעֲלוֹתָךְ שְׁלֵאֲחֲרֵי זְמַן מִתַּן
62 תּוֹרָתְנוּ הִיא רְנִי וְשִׁמְחֵי בְּת
63 צִיּוֹן, אֵף שֶׁהַעֲנִיָּן וְהַמַּעֲלָה
64 דִּיּוֹם חֲתוּנָתוֹ זֶה מִתַּן תּוֹרָה³³
65 הוּא (עֲטָרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ)
66 אָמוֹ, וּמִיּוֹשְׁבַת הַשְּׂאֵלָה שֶׁנִּשְׂאָלָה
67 לְעִיל מְדוּעַ שֶׁבַשְׁת זֹו שְׁבַח מוֹדַגֵּשׁ עֲנִיין
68 "אִמִּי", פּוֹתַחִים אֶת הַהֲפָטָרָה ב"בְּתִי",

אֲמִיתִית הַבְּטוּל. וַיֵּשׁ לֹמֵר, דָּוָה שְׁמִבְּאָר בְּכֶמֶה
מְקוֹמוֹת³⁰ דְּבַת הוּא בְּחִינַת מְקַבֵּל, דְּלִית לִיָּה
מִגְרָמִיָּה כָּלוּם, וְהוּא רַק מְקַבֵּל מֵה שְׁנוֹתָנִים לוֹ
מְלַמְעֵלָה, הַפְּנֹנָה בְּזָה הִיא, שְׁגַם הַבִּיטוּל
דְּקִבְּלַת-עוֹל הוּא לֹא מְשַׁל עֲצֻמוֹ אֲלֵא שְׁבַמְתַּן-
תּוֹרָה בְּחַר הַקִּבְּה בִּישְׂרָאֵל לְהִיּוֹת לוֹ עִבְדִים.
וַיֵּשׁ לְקַשֵּׁר זֶה עִם הַמוּבָא לְעִיל (בְּתַחֲלַת
הַמְּאָמֵר) מִ'תּוֹרָה אֹר' דְּבַת צִיּוֹן קֹאֵי עַל
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָן הַגְּלוּת, כִּי הַבִּיטוּל דְּ"בְּתִי"
מִתְּגַלָּה בְּעִיקָר בְּהַעֲבֹדָה שְׁבַזְמָן הַגְּלוּת.
וְכִמְבוֹאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר³¹, דְּבַזְמָן הַגְּלוּת, וּבְפָרָט
בְּדָרָא דְּעַקְבָּתָא דְּמִשְׁיָחָא, הַהַעֲלָמוֹת וְהַהֲסָתָרִים
הֵם גְּדוּלִים בְּמֵאָד, וַיִּשְׁנֵם הַהַעֲלָמוֹת וְהַהֲסָתָרִים
שֶׁהָאָדָם מִצַּד עֲצֻמוֹ (גַּם עַל-יְדֵי הַ'קִּבְּלַת עוֹל'
שְׁלוֹ שְׁמִקְבֵּל בְּרַצוֹנוֹ), בְּיֻזְן שֶׁהוּא מוֹגְבֵּל, אֵינִן
בִּיכְלָתוֹ לְהַתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם, וְזֶה שִׁישְׂרָאֵל מִתְּגַבְּרִים
גַּם עַל הַהַעֲלָמוֹת וְהַהֲסָתָרִים אֲלֵה הוּא לְפִי
שֶׁהַבִּיטוּל דְּ'קִבְּלַת עוֹל' שְׁלֵהֶם הוּא (לֹא מִצַּד
הַמִּצִּיאוֹת שְׁלֵהֶם אֲלֵא) מִצַּד הַאֲלָקוֹת, מְפַנֵּי
שֶׁהַקִּבְּה בְּחַר בְּהֶם לְהִיּוֹת לוֹ לְעִבְדִים, וְלִגְבֵי
הַאֲלָקוֹת אֵינִן הַגְּבֹלוֹת³²].

וְזֶהוּ שֶׁהַהֲפָטָרָה דְּשִׁבְתָּ פְּרָשַׁת בְּהַעֲלוֹתָךְ
שְׁלֵאֲחֲרֵי זְמַן מִתַּן תּוֹרָתְנוּ הִיא רְנִי וְשִׁמְחֵי
בְּת צִיּוֹן, אֵף שֶׁהַעֲנִיָּן וְהַמַּעֲלָה דִּיּוֹם חֲתוּנָתוֹ זֶה

ובפרש"י שם "כדאי היא הוצאה שתהיו משועבדים ל...". (30) ראה בארוכה ד"ה החודש דלעיל הערה 23. (וש"נ. 31) ראה ד"ה הני'ל ס"ה. (32) להעיר מתורת הבעש"ט (כתר שם טוב – הוצאת קה"ת – סימן מ"ז ז, ד), דהטעם שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית (שבת פח, א), אף שאמרו מעצמם נעשה ונשמע (כקושיית התוספות ד"ה כפה שם), הוא "ללמד שגם כשאנו חושק בתורה ועבודת ה', מ"מ אינו בן חורין ליבטל, רק יעשה על כרחו וידמה כמו שכופין אותו לעשות בע"כ" – דלכאורה, אמירתם נעשה ונשמע היא התחייבות על כל הזמנים, ומהי הקס"ד דעל-ידי שאח"כ (לאחרי ההתחייבות) "אינו חושק", יהי' בן חורין ליבטל? וי"ל הביאור בזה, דההתחייבות דנעשה ונשמע, כיון שהיא מצד האדם שהוא מוגבל, אפשר שלפעמים לא יוכל להתגבר על זה ש"אינו חושק בתורה", ובמילא הוא "בן חורין ליבטל" דאוּנס רחמנא פטריי" (ב"ק כח, ב); ועיי' שהקב"ה כפה עליהם הר כגיגית – ניתן הכח לכ"א מישראל לעשות בעל כרחו, גם כשאנו חושק.